

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки та
менеджменту

 Олександр ОПАЛОВ
«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Рівень вищої освіти: *Третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань: *07 «Управління та адміністрування»*

Спеціальність: *073 «Менеджмент»*

Освітня програма: *Менеджмент*

Розробники: Шевчук С. Ф., канд. філос. н., доцент, доцент кафедри
суспільних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних наук
Протокол № 2 від “29” серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Володимир МУЛЯР

Погоджено із гарантом освітньої програми

 Ірина КРАВЧУК

Схвалено навчально-методичною комісією факультету економіки та
менеджменту

Протокол № 1 від “29” серпня 2024 р.

Голова НМК

 Оксана ПРОКОПЧУК

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 4 годин – 120 змістовних модулів – 2	Галузь знань <i>07 Управління та адміністрування</i>	Обов'язкова
		Рік підготовки:
	Спеціальність <i>073 Менеджмент</i>	1-й
		Семестр
		1-й
		Лекції
		20 год.
	Ступінь вищої освіти: <i>доктор філософії</i>	Практичні
		20 год.
		Самостійна робота
		80 год.
		Форма підсумкового контролю:
		екзамен

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Філософія науки та інновацій» є формування у здобувачів вищої освіти комплексу загальних і професійних компетентностей, зокрема здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; уміння діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну та моральну відповідальність за прийняті рішення; здатності до саморозвитку та реалізації власного творчого потенціалу; уміння здійснювати управління колективом у сфері професійної діяльності з урахуванням соціальних, етичних, конфесійних і культурних відмінностей.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: надання аспірантам теоретико-методологічних засад філософії науки як навчальної дисципліни; формування розуміння специфіки філософського осмислення дійсності; розвиток світоглядно-методологічної культури; стимулювання самостійних рефлексивних роздумів над актуальними філософськими та науковими проблемами, що сприятиме активізації інноваційних процесів у суспільстві та професійній діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного

кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки та інновацій» здобувач вищої освіти повинен:

знати: багатоаспектний характер феномена науки; її соціальну сутність і функції; основні етапи та закономірності розвитку науки; складові логічної структури наукового знання; стилі наукового мислення; типологію наукових методів.

вміти: розрізняти моделі розвитку науки у сучасній зарубіжній філософії; розрізняти принципи, закони, категорії, ідеї, теорії як елементи науки; розрізняти логіку формальну, математичну та діалектичну; співвідносити поняття методу, методології та методики; здійснювати наукову критику з точки зору етики вченого.

1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Філософія і наука. Історія розвитку науки.

Тема 1. Філософія і наука. Філософія науки: предмет і функції. Специфіка та особливість філософського знання. Філософія як наука. Філософія і наука. Функції філософії в науковому пізнанні. Філософія науки як галузь знань. Виникнення, предмет і функції філософії науки.

Тема 2. Провідні концепції філософії науки в їх історичному розвитку. Виникнення та особливості розвитку філософії науки в ХІХ ст. Позитивізм (О.Конт, Дж. Ст. Мілль, Г.Спенсер). «Другий» позитивізм (Е.Мах, Р.Авенаріус): основні ідеї та причини популярності. Неопозитивізм (Л.Вітгенштейн, Б.Рассел, «Віденський гурток» та ін.). Історизація філософії науки в межах постпозитивізму (К.Поппер, І.Лакатос, Т.Кун, П.Фейєрабенд).

Тема 3. Виникнення та історичний розвиток науки. Поняття науки. Проблема «дати» та місця народження науки. Рушійні сили розвитку науки: екстерналізм та інтерналізм. Періодизація розвитку науки (класична, некласична та постнекласична наука). Переднаукові погляди в давньосхідній культурі. Античний етап розвитку науки. Особливості розвитку середньовічної науки. Формування класичної науки у новоевропейській культурі. Суть наукової революції на межі ХІХ – ХХ століть та формування некласичної науки. Постнекласична парадигма науки. Синергетика.

Змістовний модуль 2. Наукове пізнання та закономірності розвитку науки.

Тема 4. Особливості наукового пізнання та закономірності розвитку науки. Специфіка наукового пізнання. Наукові революції, їх структура та різновиди. Загальні закономірності розвитку науки. Роль наукової спільноти та наукових інститутів у формуванні й зміні наукових парадигм. Вплив інноваційних технологій і цифровізації на сучасні процеси наукового пізнання та розвиток науки.

Тема 5. Методологічні засади наукового пізнання. Проблема методу в науці. Його структура обґрунтування та критерії науковості. Класифікація методів і форм сучасного наукового пізнання. Співвідношення методології, методики та наукової технології в сучасних дослідженнях. Методологічні помилки у наукових дослідженнях та шляхи їх попередження.

Тема 6. Структура і динаміка наукового знання. Класифікація наук. Складові елементи логічної структури наукового пізнання. Форми наукового пошуку та розвитку знання. Взаємодія фундаментального та прикладного знання у розвитку сучасної науки. Акумуляція, трансформація та інтеграція наукового знання як чинники його динаміки.

Тема 7. Етика науки. Етика як наука про мораль. Етичний зміст наукового знання. Моральна відповідальність вченого (проблеми «зовнішньої» етики»). Етика науки як регулятор суспільної довіри. Моральна відповідальність ученого у контексті глобальних викликів. Інновації у менеджменті та їхній етичний вимір.

Тема 8. Наука – основа інноваційного розвитку сучасного суспільства. Особливості сучасного етапу інтеграції науки і виробництва. Роль науки у подоланні глобальних криз. Інноваційний потенціал науки. Інтеграція науки і виробництва. Наука і глобальні кризи. Соціальна відповідальність науки.

2. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
лекції		практ.	сам.р.	
1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1. Філософія і наука. Історія розвитку науки				
Тема 1. Філософія і наука. Філософія науки: предмет і функції. Специфіка та особливість філософського знання. Філософія як наука. Філософія і наука. Функції філософії в науковому пізнанні. Філософія науки як галузь знань. Виникнення, предмет і функції філософії науки.	14	2	2	10

Тема 2. Провідні концепції філософії науки в їх історичному розвитку. Виникнення та особливості розвитку філософії науки в XIX ст. Позитивізм (О.Конт, Дж. Ст. Мілль, Г.Спенсер. «Другий» позитивізм (Е.Мах, Р.Авенаріус): основні ідеї та причини популярності. Неопозитивізм (Л.Вітгенштейн, Б.Рассел, «Віденський гурток» та ін.). Історизація філософії науки в межах постпозитивізму (К.Поппер, І.Лакатос, Т.Кун, П.Фейєрабенд).	18	4	4	10
Тема 3. Виникнення та історичний розвиток науки. Поняття науки. Проблема «дати» та місця народження науки. Рушійні сили розвитку науки: екстерналізм та інтерналізм. Періодизація розвитку науки (класична, некласична та постнекласична наука). Переднаукові погляди в давньосхідній культурі. Античний етап розвитку науки. Особливості розвитку середньовічної науки. Формування класичної науки у новоєвропейській культурі. Суть наукової революції на межі XIX – XX ст. та формування некласичної науки. Постнекласична парадигма науки. Синергетика.	18	4	4	10
Разом за змістовним модулем 2	50	10	10	30
Змістовний модуль 2. Наукове пізнання та закономірності розвитку науки				
Тема 4. Особливості наукового пізнання та закономірності розвитку науки. Специфіка наукового пізнання. Наукові революції, їх структура та різновиди. Загальні закономірності розвитку науки. Роль наукової спільноти та наукових інститутів у формуванні й зміні наукових парадигм. Вплив інноваційних технологій і цифровізації на сучасні процеси наукового пізнання та розвиток науки.	14	2	2	10
Тема 5. Методологічні засади наукового пізнання. Проблема методу в науці. Його структура обґрунтування та критерії науковості. Класифікація методів і форм сучасного наукового пізнання. Співвідношення методології, методики та наукової технології в сучасних дослідженнях. Методологічні помилки у наукових дослідженнях та шляхи їх попередження.	14	2	2	10
Тема 6. Структура і динаміка наукового знання. Класифікація наук. Складові елементи логічної структури наукового пізнання. Форми наукового пошуку та розвитку знання. Взаємодія фундаментального та прикладного знання у розвитку сучасної науки. Акумуляція, трансформація та інтеграція наукового знання як чинники його динаміки.	14	2	2	10

Тема 7. Етика науки. Етика як наука про мораль. Етичний зміст наукового знання. Моральна відповідальність вченого (проблеми «зовнішньої» етики»). Етика науки як регулятор суспільної довіри. Моральна відповідальність ученого у контексті глобальних викликів. Інновації у менеджменті та їхн етичний вимір.	14	2	2	10
Тема 8. Наука – основа інноваційного розвитку сучасного суспільства. Особливості сучасного етапу інтеграції науки і виробництва. Роль науки у подоланні глобальних криз. Інноваційний потенціал науки. Інтеграція науки і виробництва. Наука і глобальні кризи. Соціальна відповідальність науки.	14	2	2	10
Разом за змістовним модулем 2	70	10	10	50
Усього годин	120	20	20	80

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та план заняття	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Філософія і наука. Історія розвитку науки		
1	Філософія і наука. Специфіка та особливість філософського знання. Філософія як наука. Філософія і наука. Функції філософії в науковому пізнанні. Філософія науки як галузь знань. Виникнення, предмет і функції філософії науки. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	2
2	Філософія науки: предмет і функції. Виникнення та особливості розвитку філософії науки в ХІХ ст. Позитивізм (О.Конт, Дж. Ст. Мілль, Г.Спенсер. «Другий» позитивізм (Е.Мах, Р.Авенаріус): основні ідеї та причини популярності. Неопозитивізм (Л.Вітгенштейн, Б.Рассел, «Віденський гурток» та ін.). Історизація філософії науки в межах постпозитивізму (К.Поппер, І.Лакатос, Т.Кун, П.Фейєрабенд). <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	4
3	Провідні концепції філософії науки в їх історичному розвитку. Поняття науки. Проблема «дати» та місця народження науки. Рушійні сили розвитку науки: екстерналізм та інтерналізм. Періодизація розвитку науки (класична, некласична та постнекласична наука). Переднаукові погляди в давньосхідній культурі. Античний етап розвитку науки. Особливості розвитку середньовічної науки. Формування класичної науки у новоевропейській культурі. Суть наукової революції на межі ХІХ – ХХ ст. та формування некласичної науки. Постнекласична парадигма науки. Синергетика. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	4
Змістовний модуль 2. Наукове пізнання та закономірності розвитку науки		
4	Особливості наукового пізнання та закономірності розвитку науки. Специфіка наукового пізнання. Наукові революції, їх	2

	структура та різновиди. Загальні закономірності розвитку науки. Роль наукової спільноти та наукових інститутів у формуванні й зміні наукових парадигм. Вплив інноваційних технологій і цифровізації на сучасні процеси наукового пізнання та розвиток науки. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	
5	Методологічні засади наукового пізнання. Проблема методу в науці. Його структура обґрунтування та критерії науковості. Класифікація методів і форм сучасного наукового пізнання. Співвідношення методології, методики та наукової технології в сучасних дослідженнях. Методологічні помилки у наукових дослідженнях та шляхи їх попередження. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	2
6	Структура і динаміка наукового знання. Класифікація наук. Складові елементи логічної структури наукового пізнання. Форми наукового пошуку та розвитку знання. Взаємодія фундаментального та прикладного знання у розвитку сучасної науки. Акумуляція, трансформація та інтеграція наукового знання як чинники його динаміки. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	2
7	Етика науки. Етика як наука про мораль. Етичний зміст наукового знання. Моральна відповідальність вченого (проблеми «зовнішньої» етики). Етика науки як регулятор суспільної довіри. Моральна відповідальність ученого у контексті глобальних викликів. Інновації у ветеринарії та їхній етичний вимір. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	2
8	Наука – основа інноваційного розвитку сучасного суспільства. Особливості сучасного етапу інтеграції науки і виробництва. Роль науки у подоланні глобальних криз. Інноваційний потенціал науки. Інтеграція науки і виробництва. Наука і глобальні кризи. Соціальна відповідальність науки. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями. Вирішення тестових завдань. Розв'язання практичних завдань.</i>	2
Всього		20

4. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Філософія і наука. Історія розвитку науки	
Тема 1. Філософія і наука. Філософія науки: предмет і функції. 1. Чи є філософія наукою? Відповідь аргументуйте. 2. Взаємозв'язок філософії та спеціальних наук. 3. Чи повинна філософія бути наукою? 4. Що стало причиною виникнення філософії науки? 5. Власна тема. <i>Вид роботи:</i> есе, доповідь, усне обговорення.	10

<p>Тема 2. Провідні концепції філософії науки в їх історичному розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яке знання, на думку позитивістів, має статус наукового? 2. Розкрийте зміст терміну «позитивізм». 3. Яку проблему намагався подолати емпіріокритицизм? 4. Що означає принцип верифікації? 5. Суть фальсифікаціонізму К.Поппера. 7. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення.</p>	10
<p>Тема 3. Виникнення та історичний розвиток науки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які погляди на проблему виникнення науки ви знаєте? 2. З'ясуйте особливості науки, порівнюючи її з мистецтвом, мораллю, релігією. 3. Назвіть відмінності наукового знання від поза наукового. Що таке «квазінаука»? 4. Передумови та особливості неklasичного природознавства. 5. Яке місце займає управлінська наука в історичному розвитку наук? 6. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення.</p>	10
Змістовний модуль 2. Наукове пізнання та закономірності розвитку науки	
<p>Тема 4. Особливості наукового пізнання та закономірності розвитку науки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінність між практичним, ціннісним, оберігаючим та пізнавальним відношенням людини до світу. 2. Яке пізнання прийнято називати «живим спогляданням»? 3. Охарактеризуйте основні логічні форми мислення. 4. Які глобальні наукові революції ви знаєте? 5. Перерахуйте основні закономірності розвитку науки. 6. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення.</p>	10
<p>Тема 5. Методологічні засади наукового пізнання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як співвідносяться поняття «метод» і «методологія»? 2. Назвіть методи емпіричного дослідження. 3. Експеримент: його особливості та структура. 4. Загальнологічні прийоми дослідження. 5. Які методологічні особливості має сучасне управлінське дослідження? 6. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення.</p>	10
<p>Тема 6. Структура і динаміка наукового знання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як поділяються науки залежно від їх відношення до практики? 2. Що означає термін «фундаментальна наука»? 3. Порівняйте класичну і неklasичну картини світу. 4. Що розуміють під поняттям «філософські основи науки»? 5. Яке місце займає управлінська наука у структурі сучасного наукового знання? 6. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення..</p>	10

<p>Тема 7. Етика науки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає особливість світу, що вивчається етикою? 2. Що розуміють під поняттям «внутрішня етика» науки? 3. У чому полягає соціальна відповідальність вченого? 4. Яким чином етичні принципи впливають на розвиток інновацій у науці? 5. Які етичні виклики постають в дослідженнях з менеджменту? 6. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення.</p>	10
<p>Тема 8. Наука – основа інноваційного розвитку сучасного суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що означає поняття «інтеграція»? 2. Як розуміти вираз «перетворення науки у виробничу силу»? 3. Наука і влада (політика, держава). 4. Яка роль науки у подоланні глобальних криз? 5. Як інновації у менеджменті впливають на розвиток економіки? 6. Власна тема. <p>Вид роботи: есе, доповідь, усне обговорення..</p>	10
Всього	80

5. Методи навчання

1. Словесний (лекція, бесіда, дискусія, діалог, пояснення).
2. Пояснювально-ілюстративний (мультимедійні презентації для аналізу філософських, методологічних та інноваційних концепцій науки).
3. Практичний (аналітичні та проблемно-орієнтовані завдання під керівництвом викладача).
4. Активний та інтерактивний (підготовка та обговорення есе, доповідей, участь у дискусіях і дебатах).
5. Дослідницький (критичний аналіз наукових текстів, методологічних підходів і парадигм сучасної науки).
6. Інноваційний цифрово-орієнтований (цифрові платформи, онлайн-тестування, електронні ресурси).

6. Форми контролю і методи оцінювання

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки та інновацій» є: поточний, періодичний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється з метою оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань і сформованості методологічних та аналітичних умінь здобувачів вищої освіти та реалізується у формах: усного та письмового опитування; оцінювання виконання практичних завдань і самостійної роботи.

Періодичний контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт, що охоплюють сукупність тематично завершених розділів навчальної дисципліни та спрямовані на перевірку системності знань і здатності до їх методологічного узагальнення.

Після завершення вивчення навчальної дисципліни застосовується **підсумковий контроль** у формі екзамену, який проводиться для всіх здобувачів вищої освіти незалежно від кількості балів, набраних за

результатами поточного та періодичного контролю протягом семестру. До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі обов'язкові види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумкова оцінка визначається як сума балів за поточний контроль (максимум 60 балів), під час якого оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-бальною системою та переведенням у бальну шляхом множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу – 12, та результатів підсумкового контролю (екзамен – це максимум 40 балів).

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання **практичних завдань** здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних та практичних проблем курсу, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та їх зв'язок з практикою життя, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє базові знання окремих положень, не завжди пов'язуючи їх з практикою життя. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань, не розуміє їх зв'язок з практикою життя.

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Модульна контрольна робота передбачає виконання 20 тестових завдань за кожний модуль письмово або в системі Moodle. За кожну правильну відповідь нараховується 0,25 бала. Максимальна кількість балів за виконання тестових завдань становить 5 балів.

Самостійна робота (есе, доповідь, усне обговорення) за темою на власний вибір оцінюється за такими характеристиками: упорядкованість – наявність логіки та послідовності викладу матеріалу (**1 бал**); самостійність – виконання завдання без сторонньої допомоги, аргументоване висвітлення власної позиції (**1 бал**); креативність – оригінальність, новизна, нестандартність мислення (**1 бал**); технічне оформлення – відповідність вимогам до формату, шрифту, інтервалу, параметрів сторінки чи презентації (**1 бал**); пошук дослідника – використання наукових публікацій за темою та інтеграція їх у роботу (**1 бал**). За наявності вищезазначених характеристик здобувач вищої освіти може отримати 5 балів.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Підсумковий контроль (екзамен). Екзаменаційні білети з навчальної дисципліни містять два теоретичні питання. Критерії оцінювання відповіді на одне теоретичне питання (0–20 балів): **17–20 балів** – повне, логічно структуроване та системне розкриття питання; глибоке розуміння філософських концепцій науки та інновацій; коректне використання науково-філософської термінології; уміння аналізувати, порівнювати підходи, робити аргументовані висновки; наведення прикладів із сучасної науки, інноваційної діяльності або міждисциплінарних досліджень.

13–16 балів – загалом повне розкриття питання з незначними неточностями; правильне розуміння основних понять і теорій; достатній рівень аргументації та логічності викладу; приклади наведені, але не завжди повністю обґрунтовані.

9–12 балів – часткове розкриття питання; поверхневе знання теоретичного матеріалу; обмежене використання термінології; відсутність або слабка аргументація власних висновків.

5–8 балів – фрагментарна відповідь; суттєві помилки в трактуванні основних понять; відсутня логічна структура викладу; слабке розуміння філософських засад науки та інновацій.

0–4 бали – відповідь не відповідає змісту питання або відсутня; незнання базових понять і категорій дисципліни.

8. Питання для підсумкового контролю

1. Філософія і наука.
2. Поняття «філософія науки». Предмет та зміст філософії науки.
3. Розвиток науки у Стародавній Греції, феодальному суспільстві, в епоху Відродження.

4. Наукова революція XVII ст. Розвиток науки Нового часу.
5. Ставлення до науки у неklasичній філософії.
6. Розвиток науки в XX ст.
7. Поняття про науку і наукову діяльність.
8. Наука як соціальний феномен.
9. Ціннісний характер науки як соціальної системи.
10. Диференціація та інтеграція наук.
11. Основні елементи логічної структури науки та їх аналіз.
12. Наука як форма суспільної свідомості.
13. Наука і матеріальне виробництво.
14. Людиновимірний характер наукових досліджень.
15. Філософська концепція творчості. Рівні та форми наукової творчості.
16. Інтуїція і творчість.
17. Поняття методології науки. Методологія і метод.
18. Структура наукового дослідження.
19. Загальні методи, принципи наукового дослідження.
20. Концепції істини та наукового пізнання.
21. Професійна етика. Проблеми етики наукового пізнання.
22. Мистецтво і наука: їх взаємодія і вплив.
23. НТР і НТП: сутність, наслідки, значення.
24. Гуманітарні науки, їх генезис.
25. Проблеми диференціації наук та виникнення пограничних наук.
26. Гуманітарна освіта та її роль у розвитку суспільства.
27. Генезис природничих, математичних, технічних наук та їх вплив на суспільство.
28. Прикладні та фундаментальні науки.
29. Комп'ютерна техніка: сучасне і майбутнє.
30. Математизація та комп'ютеризація наукових досліджень та сфер суспільного життя.
31. Державна наукова політика.
32. Яке значення мають філософські принципи для розвитку науки управління?
33. Як філософія науки допомагає осмислити інновації в менеджменті?
34. У чому полягає етичний вимір управлінських досліджень?
35. Як сучасні інтегративні концепції відображають філософський зв'язок між людиною, суспільством і довкіллям в управлінні?
36. Які філософські проблеми виникають у контексті проведення досліджень і експериментів в організаціях?
37. Як філософія сприяє формуванню соціальної відповідальності менеджера?
38. У чому полягає роль філософії у подоланні глобальних викликів (економічні кризи, екологічні проблеми, безпека)?
39. Як філософські концепції істини застосовуються в управлінських дослідженнях і прийнятті рішень?

40. У чому полягає значення філософії науки для розвитку доказового менеджменту (evidence-based management)?
41. Як етичні принципи впливають на використання інноваційних технологій у менеджменті?
42. Які філософські проблеми виникають у контексті глобальних ризиків і безпеки в управлінні?
43. Як філософія допомагає осмислити взаємозв'язок між ефективністю діяльності та соціальною відповідальністю бізнесу?
44. У чому полягає роль філософії науки у формуванні міждисциплінарних досліджень у менеджменті (економіка, соціологія, психологія)?
45. Як філософія науки впливає на формування етичних стандартів управлінської діяльності?
46. У чому полягає значення філософських підходів для розвитку сучасних технологій і інновацій в управлінні?
47. Як філософія допомагає осмислити проблему ризиків і невизначеності в управлінській діяльності?
48. Яка роль філософії науки у формуванні концепції сталого розвитку організацій і бізнесу?
49. Як філософські принципи сприяють інтеграції менеджменту у глобальні соціально-економічні системи?
50. У чому полягає значення філософії науки для підготовки менеджерів як дослідників, лідерів та інноваторів?

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль								Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів	
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Виконання самостійного завдання		
5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за змістовним модулем 1 – 5			Контрольна робота за змістовним модулем 2 – 5					10	40	100

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за шкалою університету (за всі види освітньої діяльності)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

10. Рекомендована література

Основна

1. Гула Р.В., Передерій І.Г., Вітринська О.В., Гаращенко Л.Б. Історія науки й техніки: навч. посіб. Київ : Каравела, 2020. 240 с.
2. Добронравова І. Практична філософія науки: збірка наук. праць. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.
3. Європейський словник філософій. Лексикон неперекладностей : у 5 т. / під кер. Б. Кассен ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», Центр європ. гуманіт. дослідж. Київ : Дух і Літера, 2009. Т. 1. 576 с.
4. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
5. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
6. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
7. Шевчук С.Ф. Філософія науки: навчально-методичний посібник. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 96 с.
8. Dicken P. Getting Science Wrong: Why the Philosophy of Science Matters. London : Bloomsbury, 2019. 202 p.
9. Rosenberg A., McIntyre L. The Philosophy of Science: A Contemporary Introduction. The 4th ed. London: Routledge, 2019. 294 p.
10. Shevtsov S. Ethical nodes in the philosophy of science. *Philosophy International Journal*. 2022. 5(2). 1–7. URL: <https://doi.org/10.23880/phiij-16000236>.

Додаткова

1. Лук'янець В.С., Кравченко О.В., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. Київ: Центр практичної філософії, 2014. 304 с.
2. Саган К. Світ, повний демонів. Наука як свічка у пільмі. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 384 с.
3. Світоглядні імплікації науки. Київ: Парапан, 2014. 256 с.
4. Фейерабенд П. Вибрані праці з методології науки. Київ: Парапан, 2021. 542 с.
5. Шевчук С.Ф. Віра і знання: до питання релігійності вчених. *Вісник Львівського університету ім. І. Франка. Філософсько-політологічні студії*. 2019. 23. С. 107–112.
6. Шевчук С.Ф. Аристотель – засновник науки (соціокультурні та епістемологічні детермінанти наукової програми мислителя). *Вісник Львівського університету ім. І. Франка. Філософсько-політологічні студії*. 2018. 20. С. 115–120.
7. Шевчук С. Ф. Наукове і позанаукове знання: становлення проблеми. *Гілея: науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич*. Київ : Видавництво «Гілея», 2018. Вип. 130(3). С. 247–252.

8. Шевчук С.Ф. Плюралізм у філософії та науці. *Науковий журнал «Молодий вчений»* 2017. 4(44). С. 119–124.

9. Шевчук С.Ф. Наукове і позанаукове знання: альтернатива чи діалог? *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. Серія «Філософські науки»*. 2017. 1(83). С.115–119.

10. Шевчук С.Ф. Дилетантизм і «спеціалізм» у філософській концепції науки О.І. Герцена. *Вісник Львівського університету ім. І. Франка.- «Філософсько-політологічні студії»*, Випуск 27, «Видавництво Львівського університету ім. І. Франка». Львів, 2019. С.48–54.

11. Шевчук С.Ф. Феофраст як засновник ботанічної науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія*. 2020. 19. С. 74–79.

12. Шевчук С. Ф. Раціональне та інтуїтивне у поглядах на наукову творчість А. Ейнштейна. *Рівень ефективності та необхідність впливу суспільних наук на розвиток сучасної цивілізації* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 лютого 2022 р.). Львів : ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2022. С. 16–20.

13. Шевчук С.Ф. До питання критеріїв науковості знання. *Вісник Львівського університету: Філософсько-політологічні студії*. 2024. 52. С. 286–292.

14. Шевчук С.Ф. Філософія Аристотеля: між схоластикою та наукою. *Наукове пізнання: методологія та технологія*. 2021. 1(47). С.17–24.

Електронні інформаційні ресурси

1. Навчальне середовище Moodle. URL: <http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=2254>).

2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти):

- Інституційний репозитарій Поліського національного університету. URL: (<http://ir.polissiauniver.edu.ua/?locale=ua>);

- Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича. URL: <http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, 4, (0414) 37-34-65);

- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>, м. Київ, просп. Голосіївський, 3, +380 (44) 524-81-36).

3. Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України. URL: <https://www.filosof.com.ua/>

4. Часопис «Філософська думка». URL: https://filosof.com.ua/filosofska_dumka

5. Журнал «Філософські обрії» (Полтавський національний педагогічний університет) . URL: <http://philosobr.pnpu.edu.ua/about>

6. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://plato.stanford.edu>

7. PhilPapers: Online Research in Philosophy. URL: <https://philpapers.org>

8. Wireless Philosophy (Wi-Phi). URL: <http://www.wi-phi.com>

9. 1000-Word Philosophy: An Introductory Anthology. URL: <https://1000wordphilosophy.com>
10. Oxford University. Bodleian Libraries. Free Online Philosophy Resources. URL: <https://libguides.bodleian.ox.ac.uk/philosophy/freeonlineresources>
11. Daily Nous: Philosophy News and Analysis. URL: <https://dailynous.com>
12. Weltman D. Resources for Reading and Writing Philosophy. URL: <https://www.danielweltman.com/resources.html>